

5 Národní programy podpory podnikání

Tato kapitola pojedná o tzv. národních programech podpory podnikání, to znamená o programech, které jsou financovány pouze z českých zdrojů (ze státního rozpočtu). České programy jsou realizovány již od 90. let. V té době se rozdělovaly na národní (gesce Ministerstva průmyslu a obchodu) a regionální (gesce Ministerstva pro místní rozvoj). V současnosti již regionální programy nejsou realizovány a celkový počet realizovaných národních programů i jejich význam klesají. Je to částečně dáno i vstupem České republiky do Evropské unie. Národní programy jsou dneska spíše doplňkové a hlavním zdrojem podpory podnikání jsou programy spolufinancované ze strukturálních fondů, zejména Operační program Podnikání a inovace. Národní programy podporují typ aktivit, který není možné podporovat z operačních programů, a také aktivity realizované v hlavním městě Praze, které rovněž není možné z EU podporovat.

Pro rok 2007 bylo navrženo 5 národních programů podpory podnikání, které byly schváleny vládním usnesením č. 1425 z 12. prosince 2006. Jsou to programy **Trh, Certifikace, Design, Aliance a Vývoj**. Dá se předpokládat, že tyto programy se stanou základem i pro národní programy vyhlašované po roce 2007. Národní programy jsou realizované podle zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, a některých vybraných nařízeních EK (např. 70/2001 o podpoře MSP, 1998/2006 o podpoře de minimis). Žádosti o podporu z těchto programů je možné podávat průběžně.

5.1 Společné podmínky programů

Národní programy mají řadu shodných (nebo alespoň podobných) podmínek, které musí být splněny, aby bylo možné podporu poskytnout. Tyto podmínky se týkají příjemce podpory, projektu, způsobilých výdajů a dalších skutečností. Každý program má pak ještě navíc své vlastní specifické podmínky.

Příjemce podpory musí k datu podání žádosti splňovat následující podmínky:

- je malým a středním podnikatelem (v některých programech může být podpora určena např. jen malým nebo jen drobným podnikatelům),
- musí být oprávněn k podnikání na území České republiky v oboru, ve kterém chce realizovat podporovaný projekt,
- musí být registrován jako poplatník daně z příjmu na finančním úřadě,
- nemá nedoplatky vůči státu (přesněji: nesmí mít žádné nedoplatky vůči finančnímu úřadu, České správě sociálního zabezpečení, Celní správě ČR, zdravotním pojišťovnám, Pozemkovému fondu, Fondu národního majetku, Státnímu fondu životního prostředí, Státnímu fondu rozvoje bydlení, Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu, Státnímu fondu kultury, Státnímu fondu České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie, krajům, obcím a svazkům obcí a vůči poskytovatelům podpory z projektů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie. Posečkáni s úhradou nedoplatků nebo dohoda o úhradě nedoplatků se považují za vypořádané nedoplatky.)
- nesmí mít nedoplatky z titulu mzdových nároků jeho zaměstnanců.

Příjemcem podpory nemůže být podnikatel, pokud ke datu podání žádosti je na jeho majetek prohlášen konkurs, je mu povoleno vyrovnání s věřiteli, byl zamítnut návrh na prohlášení konkursu na jeho majetek pro nedostatek majetku, soud vydal usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí na jeho majetek, je v likvidaci nebo je příjemcem podpory na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích.

Podmínky vztahované k projektu

Projekt se musí převážně týkat ekonomické činnosti uvedené v seznamu odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ), který je společnou přílohou programů (tzv. podporovaná ekonomická činnost). Tato příloha se nevztahuje k programu Aliance. Seznam podporovaných ekonomických činností je uveden v příloze č. 5.1. Další společnou přílohou programů je seznam výrobků, jejichž

výroba, zpracování a uvádění na trh spadá do oblasti Společné zemědělské politiky, a tudíž nemohou být podpořeny z národních programů podpory podnikání. Tento seznam je uveden v příloze 5.2. Projekty musí být realizovány na území České republiky (mimo programu Aliance).

Způsobilé výdaje

Způsobilé výdaje projektu musí být vynaloženy v souladu s cíli programů a musí bezprostředně souviset s realizací projektu. Musí být vynaloženy po datu přijetí žádosti o podporu a musí být doloženy průkaznými účetními či daňovými doklady. Daň z přidané hodnoty může být v některých případech způsobilým výdaje, a to pokud příjemce podpory není plátcem DPH anebo příjemce podpory je plátcem DPH, ale nemůže uplatnit nárok na odpočet daně na vstupu.

Ostatní podmínky

Mezi ostatní podmínky, které žadatel o podporu musí splnit patří poskytování informací o realizaci podpořeného projektu dotčených orgánům, musí umožnit přístup zaměstnancům navrhovatele a poskytovatele do svých prostor (kontrola dodržování podmínek). Současně také bývá omezena manipulace s pořízeným dlouhodobým majetkem (po určitou dobu se nesmí převádět na jiné osoby).

5.2 Žádost o podporu a výběr projektů

Žádost o podporu musí být předložena na příslušném formuláři, který je možné najít na internetových stránkách poskytovatele podpory daného programu. Poskytovatelem podpory je nejčastěji Českomoravská záruční a rozvojová banka (programy Certifikace, Trh) a také CzechInvest (Vývoj), CzechTrade (Aliance) a Design centrum ČR (Design). Žádost obvykle obsahuje:

- identifikační údaje žadatele,
- charakteristiku projektu,
- náklady projektu, způsob financování,
- doklad o oprávnění k podnikání,
- doklad o registraci na FÚ,
- čestná prohlášení a
- specifické přílohy.

Přesné náležitosti žádosti o podporu jsou vždy uvedeny ve znění programu.

O poskytnutí podpory rozhoduje poskytovatel podpory obvykle na základě splnění kritérií pro příjemce podpory, podmínek přijatelnosti projektu, specifických podmínek pro jednotlivé typy podpor, způsobilosti výdajů projektu a dodržení pravidel veřejné podpory.

5.3 Programy podpory

Program TRH

Navrhovatel (správce) programu: Ministerstvo průmyslu a obchodu

Poskytovatel podpory: Českomoravská záruční a rozvojová banka

Příjemce podpory: malý a střední podnikatel (bližší určení závisí na formě podpory)

Program Trh je určen pouze pro podnikatele realizující svůj projekt na území Prahy. Je jakousi obdobou programů Start a Progres z Operačního programu Průmysl a podnikání (ty jsou právě pro Prahu zapovězeny). **Cílem programu** je usnadnit na území hlavního města Prahy přístup k externímu financování pro projekty začínajících podnikatelů a realizaci podnikatelských projektů MSP zaměřených na investice a zvyšovat tak konkurenceschopnost těchto podnikatelů.

Způsobilé výdaje:

- pořízení a rekonstrukce dlouhodobého hmotného majetku,
- pořízení dlouhodobého nehmotného majetku,
- pořízení zásob,
- pořízení drobného hmotného majetku.

Zaručovaný úvěr, ke kterému je poskytnuta pouze zvýhodněná záruka (bez finančního příspěvku), může být použit na koupi podniku v konkurzu (podle § 476-488 obchodního zákoníku). DPH je součástí příslušného způsobilého výdaje.

Formy a výše podpory:

Bezúročný úvěr. Tato forma podpory je určena pouze pro drobné a současně začínající podnikatele. Podnikatel musí vlastnit certifikát „Základy podnikání“. Pojem začínající podnikatel znamená, že podnikatel vstupuje do podnikání poprvé anebo po delší době, tzn. v předchozích letech nesměl podnikat a ani nesměl být společníkem nějaké obchodní společnosti. Pokud podporovaným podnikem je obchodní společnost, tak žádný z jejích společníků se v předchozích 7 letech nesměl podílet na nějakém podnikání. Certifikát Základy podnikání potvrzuje úspěšné absolvování alespoň jednoho z rekvalifikačních (vzdělávacích) programů pro pracovní činnost „Základy podnikání“ akreditovaných MŠMT a musí být vystavený na jméno podnikatele-fyzické osoby nebo na jméno společníka nebo člena podnikající právnické osoby.

Bezúročný úvěr je poskytován v režimu de minimis a může být poskytnut až do výše 80 % způsobilých výdajů. Jeho výše může být maximální 750 tis. Kč (v případě příjemce-fyzické osoby anebo obchodní společnosti s jedním společníkem) anebo 1,5 mil. Kč (obchodní společnost s více společníky). Splatnost úvěru je až 7 let.

Zvýhodněná záruka s finančním příspěvkem. Tato forma podpory je určena pouze drobným a začínajícím podnikatelům. Tito podnikatelé nemusí vlastnit certifikát Základy podnikání.

Zvýhodněná záruka s finančním příspěvkem k zaručovanému úvěru je poskytována pouze k úvěrům bank, které mají s ČMZRB uzavřenu smlouvu o podmínkách poskytování záruk zjednodušeným postupem. Záruka je poskytována až do výše 80% jistiny zaručovaného úvěru. Zaručovány mohou být úvěry do výše 1,5 mil. Kč. s dobou splatnosti delší než 3 roky. Příjemce podpory hradí pouze část ceny záruky ve výši 0,1% p.a. z výše záruky. Současně s poskytnutím záruky je mu poskytnut finanční příspěvek ve výši 3% p.a. z výše záruky k úhradě zbývající části ceny záruky.

Příjemci může být poskytnut i finanční příspěvek ve výši 15% vyčerpaného zaručeného úvěru, pokud příjemce do 2 let ode dne uzavření smlouvy o podpoře ukončí realizaci projektu a řádně splácí úvěr. Tato forma podpory je poskytována v režimu de minimis.

Zvýhodněná záruka. Tato forma podpory je určena malým a středním podnikatelům a je poskytována až do výše 80% jistiny zaručovaného úvěru. Podnikatel hradí pouze část ceny záruky ve výši 0,1 – 0,3% p.a. z výše záruky. Současně s poskytnutím záruky je mu poskytnut finanční příspěvek ve výši až 4% p.a. z výše záruky k úhradě zbývající části ceny záruky. Záruka je poskytována jako podpora podle Nařízení Komise č. 70/2001 (řídí se tedy regionální mapou intenzity podpory) nebo jako podpora de minimis.

Pokud má úvěrující banka s poskytovatelem podpory uzavřenu smlouvu o podmínkách poskytování záruk zjednodušeným způsobem, mohou být takto zaručovány bankovní úvěry do výše 5 mil. Kč. Výše záruky v tomto případě činí až 70% jistiny zaručovaného úvěru a cena záruky hrazená příjemcem podpory je pevně stanovena ve výši 0,1% p.a. z výše záruky. Současně s poskytnutím záruky je příjemci podpory poskytnut finanční příspěvek 3% p.a. z výše záruky k úhradě zbývající části ceny záruky. Záruka může být v těchto případech poskytnuta jen jako podpora de minimis.

Program CERTIFIKACE

Navrhovatel (správce) programu: Ministerstvo průmyslu a obchodu

Poskytovatel podpory: Českomoravská záruční a rozvojová banka

Příjemce podpory: malý a střední podnikatel

Cílem programu je podpora malých a středních podnikatelů při získávání certifikace ISO a zapojování do Programu EMAS a usnadnění účasti MSP v obchodních veřejných soutěžích a soutěžích o veřejné zakázky. Podporovanými aktivitami jsou tedy získání certifikace ISO či zavedení Programu EMAS nebo dodávka výrobků, zboží a služeb na základě výběrového řízení. Příspěvek se neposkytuje k úhradě nákladů spojených s obnovením certifikátu.

Certifikátem se rozumí certifikace systému environmentálního managementu v podniku podle normy ČSN EN ISO 14001:2005 (EN ISO 14001:2004), systému managementu jakosti podle normy ČSN EN ISO 9001:2001 (EN ISO 9001:2000) nebo zavedení systému environmentálního managementu v souladu s požadavky Programu EMAS.

Příspěvek se vyplácí až po získání certifikátu nebo ověření environmentálního prohlášení subjektu zapojeného do programu EMAS a předložení dokladů o nákladech na jeho pořízení.

Způsobilými výdaji jsou náklady na poskytnutí poradenských služeb externími konzultanty, které nemají povahu trvalých nebo opakujících se činností nebo které se nevztahují k obvyklým provozním výdajům podniku a byly poskytnuty v souvislosti s přípravou na získání certifikátu.

Forma a výše podpory

Podpora je poskytována ve formě příspěvku na získání certifikátu nebo záruky za návrh do výběrového řízení.

Příspěvek na získání certifikátu je poskytován ve výši 50% způsobilých výdajů na odborné poradenské služby v souvislosti s certifikací nebo zaváděním programu EMAS. Maximální výše podpory je 200 nebo 300 tis. Kč (v závislosti na typu certifikátu). Příspěvek je poskytován podle Nařízení Komise č. 70/2001. Počet příspěvků na získání certifikátu poskytnutých jednomu příjemci podpory není omezen.

Záruka za návrh do výběrového řízení jako forma poskytnutí jistoty může být poskytnuta pouze v případě výběrového řízení vyhlášeného subjektem se sídlem na území České republiky. Záruku lze poskytnout, pokud předmětem výběrového řízení je dodávka výrobků, zboží, služeb a stavebních prací. Záruka je poskytována ve výši minimálně 50 tis. Kč, maximálně však do výše 5 mil. Kč, a to jako podpora de minimis.

Program DESIGN

Navrhovatel (správce) programu: Ministerstvo průmyslu a obchodu

Poskytovatel podpory: Design centrum ČR

Příjemce podpory: malý a střední podnikatel

Program má napomáhat zvýšení konkurenceschopnosti MSP tvorbou špičkového designu, který zvyšuje konkurenční schopnost průmyslové produkce, ovlivňuje tvorbu pracovního a životního prostředí, podílí se na zvyšování úrovně hmotné kultury společnosti a ve svých důsledcích spoluvytváří životní styl. Cílem programu je poskytovat podporu MSP při začleňování designu do jejich podnikatelské strategie, napomáhat při výběru vhodného designéra, vytvořit podmínky pro účinnou spolupráci designéra s podnikatelem, přispět na úhradu finančních nákladů na vytvoření autorského díla a propagovat takto vzniklé nové produkty s kvalitním designem.

Výstupem realizovaného projektu je pořízení autorského díla, které vytváří předpoklad vzniku konkurenceschopného produktu. Toto autorské dílo musí být předloženo k posouzení a schválení Design centru ČR. Autorské dílo podléhá autorskoprávní a průmyslově právní ochraně, kterou žadatel musí respektovat.

Způsobilé výdaje:

- výdaje na designérské poradenské služby na vytvoření autorského díla v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., autorský zákon,
- výdaje na designérské poradenské služby.

Forma a výše podpory

Podpora je poskytována formou dotace na designérské poradenské služby a na poradenské služby na vytvoření autorského díla externích konzultantů, a to maximálně do výše 50% způsobilých výdajů na zajištění těchto služeb.

Dotace je poskytována na:

- **výrobní design** - ve výši 50% uznatelných nákladů v maximální výši 200 tisíc Kč,
- **interiérový design** - ve výši 50% uznatelných nákladů v maximální výši 150 tisíc Kč (dotace je poskytována na výtvarně prostorové řešení veřejně přístupných interiérů),
- **grafický design** - ve výši 50% uznatelných nákladů v maximální výši 100 tisíc Kč (dotace je poskytována na jednotný vizuální styl, grafický design výrobků, obalů, tiskovin a multimediální prezentace),
- **propagace designu** - ve výši 50% uznatelných nákladů v maximální výši 200 tisíc Kč (dotace je poskytována na vytvoření návrhů, scénáře, libreta a koncepce designérských výstav, pořadů nebo originální publikace o designu).

Program ALIANCE

Navrhovatel (správce) programu: Ministerstvo průmyslu a obchodu

Poskytovatel podpory: Ministerstvo průmyslu a obchodu (žádosti přijímá CzechTrade)

Příjemce podpory: malý a střední podnikatel (pouze právnická osoba)

Cílem programu je zvýšení konkurenceschopnosti MSP na zahraničních trzích prostřednictvím podpory mezinárodních marketingových aktivit aliance a prostřednictvím prosazování myšlenky posilování spolupráce malých a středních podnikatelů v zahraničí.

Aliancí se rozumí seskupení minimálně 3 malých a středních podnikatelů, jejichž výrobní program nebo sortiment se vzájemně doplňují pro dodávku v konkrétních odvětvích ekonomické činnosti a které mají uzavřenu Dohodu o spolupráci v rámci programu Aliance. Leaderem aliance se rozumí právnická osoba, která předkládá Žádost o poskytnutí podpory.

Podporovány jsou zejména tyto **aktivity**:

- zpracování studie vstupu sdružení na konkrétní zahraniční trh s výstupem konkrétních aktivit a potenciálních zákazníků,
- zpracování marketingových cizojazyčných materiálů aliance,
- prezentace aliance na veletrzích a výstavách.

Způsobilé výdaje:

- marketingové informace v oblasti mezinárodního obchodu a zahraničních trhů, maximálně do výše 100 tis. Kč,
- marketingové propagační materiály, propagace prostřednictvím internetu
 - tvorba propagačních materiálů aliance, maximálně do výše 400 tis. Kč,
 - tvorba cizojazyčných internetových stránek včetně výtvarného návrhu prezentace aliance, včetně SW pro funkčnost stránek, maximálně do výše 150 tis. Kč,
- účast aliance na výstavách a veletrzích v zahraničí - pronájem, zřízení a provoz stánku, maximálně do výše 400 tis. Kč na jednotlivou výstavu.

Forma a výše podpory:

Podpora je poskytována po dobu jednoho roku formou dotace max. 50% celkových způsobilých výdajů a to až do výše 2 mil. Kč.

Program VÝVOJ

Plný název programu: Program podpory malých a středních podnikatelů, kteří se aktivně účastní 7. rámcového programu EU pro výzkum, technický rozvoj a demonstrace Vývoj.

Navrhovatel (správce) programu: Ministerstvo průmyslu a obchodu

Poskytovatel podpory: Ministerstvo průmyslu a obchodu (žádosti přijímá CzechInvest)

Příjemce podpory: malý a střední podnikatel, který se v roli účastníka nebo koordinátora aktivně podílel na přípravě a podání projektu v rámci příslušné výzvy 7. RP, bez ohledu na skutečnost, zda daný projekt byl podpořen dotací Evropské komise v rámci 7. RP, ale musí dosáhnout stanovený počet bodů

Cílem programu je podpora účasti MSP na řešení projektů výzkumu, technického rozvoje a demonstrací v rámci 7. rámcového programu (7. RP). Program je zaměřen na podporu MSP, kteří se aktivně účastní 7. RP, tzn. jsou členy konsorcia projektu podávaného v rámci příslušné výzvy 7. RP jako účastníci projektu nebo koordinátoři, jejichž projekt dosáhne specifikovaného bodového hodnocení Evropské komise. Cílem je motivovat MSP k aktivnímu přístupu a práci na dalších projektech pokrytím části nákladů spojených s přípravou samotného projektu.

Způsobilé výdaje:

O dotaci lze žádat jen na náklady spojené s přípravou projektu, které nejsou podpořeny veřejnými prostředky v jiných programech. Jedná se o výdaje vzniklé nejdříve 12 měsíců před uzávěrkou, resp. datem ukončení dané výzvy 7. RP a nejpozději v den uzávěrky, respektive v den ukončení dané výzvy 7. RP. Způsobilými výdaji jsou:

- náklady na zpracování studií proveditelnosti jako přípravný materiál pro průmyslový výzkum, technický rozvoj a demonstrace, tj. na studie, rešerše a průzkumy k vypracování projektu,
- mzdové náklady pracovníků prokazatelně spojené s přípravou projektu,
- náklady na poradenskou činnost externích poradců v přímé souvislosti se zpracováním projektu, prokazatelné režijní náklady spojené s přípravou a podáním projektu (např. cestovní).

Forma a výše podpory:

Podpora je poskytována formou dotace do maximální výše 250 tis. Kč pro koordinátora projektu a 100 tis. Kč pro účastníka projektu. Výše dotace v procentech uznatelných výdajů závisí na typu uznatelného výdaje.